

EL DIARI ESCOLAR :
Estratègia per a motivar i
implicar
l'alumne en el seu aprenentatge

Palau monique

Disciplina : català

Establiment : col.legi de les Alberes

Argelers de la Marena

Nivell escolar : classe de 3a

Tutoria : Josep Bonet

Assessoria : Miquela Valls

Observació feta sobre un grup d'alumnes de 3^a, constituït per dues classes diferents, amb tres hores de català setmanals.

Alumnes principiants per alguns, d'altres amb un bon nivell de llengua oral, tenen el català com ensenyament opcional, és a dir que representa per ells un suplement de tres hores per setmana, a més de la seva LV2 ; només les notes per sobre la mitjana són comptabilitzades pel « Brevet des collèges ».

Les hores opcionals són habitualment repartides de 11 a 12 i de 16 a 17 hores.

El català no valoritzat, unes hores durant les quals els seus companys tornen a casa, tot això no afavoreix la motivació d'un grup passiu i heterogeni, amb alguns alumnes en conflicte entre ells.

L'atemptat del onze de setembre contra les torres bessones de Nova York va provocar un debat i un treball sobre la premsa, on tots els alumnes van poder participar, cadascú al seu nivell :

El diari escolar era doncs potser la solució per a motivar i millorar el nivell de llengua d'un grup poc estimulat pel català.

Observation faite sur un groupe d'élèves de 3e, constitué par deux classes différentes, avec un enseignement de catalan de trois heures hebdomadaires.

Elèves débutants pour certains, d'autres avec un bon niveau de langue orale, ils ont le catalan comme enseignement optionnel, c'est à dire que cela représente pour eux un supplément de trois heures par semaine en plus de leur LV2 ; seulement les notes au-dessus de la moyenne sont retenues pour le Brevet des Collèges. Les heures d'option sont habituellement placées de 11 à 12 et de 16 à 17 heures.

Le catalan non revalorisé, des heures durant lesquelles leurs camarades rentrent chez eux, tout cela ne favorise pas la motivation de ce groupe hétérogène, dont certains élèves sont en conflit entre eux.

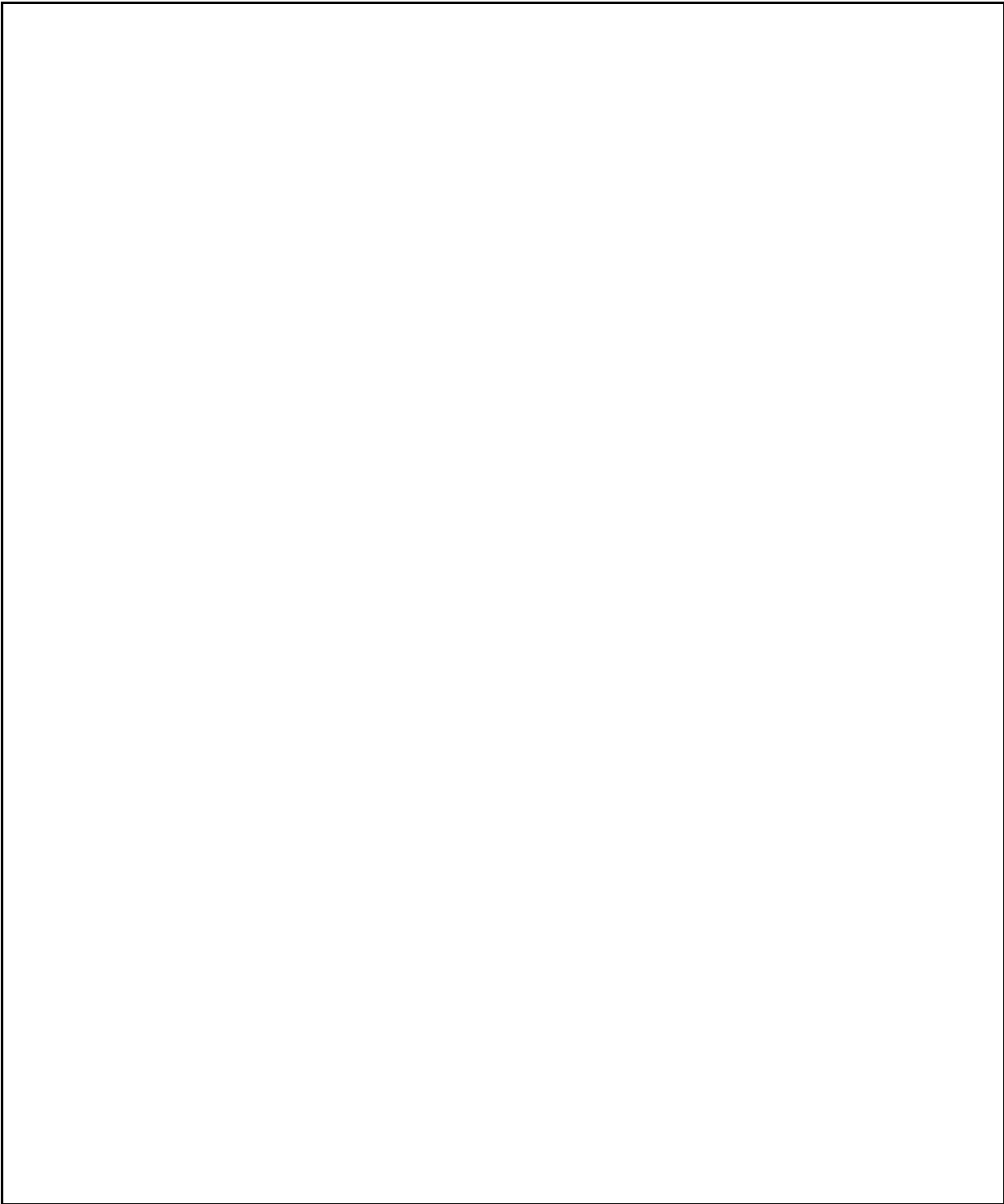
L'attentat du onze septembre contre les tours du World Trade à New York, a provoqué un débat et un travail sur la presse, auxquels ont pu participer tous les élèves, chacun à son niveau.

Le journal scolaire constituait donc peut-être la solution pour motiver et améliorer le niveau linguistique d'un groupe peu stimulé par le catalan.

Mots claus :

Motivació – heterogeneïtat – cohesió del grup – diari escolar – autoaprenentatge – traducció – ajuda entre pares – document autèntic -

Quadre reservat al jurat

SUMARI

. INTRODUCCIÓ	p5
<u>I PROBLEMÀTICA</u>	
1 <i>Presentació de la classe</i>	p 7
2 <i>Definició del problema</i>	p 8
3 <i>Hipòtesis d'explicació</i>	p 9
<u>II PROJECTE DE DIARI ESCOLAR</u>	
1 <i>Per què fer un diari escolar ?</i>	p15
2 <i>Els objectius</i>	p16
3 <i>Mètode</i>	p17
<u>III REALITZACIÓ DEL PROJECTE</u>	
1 <i>Posada en plaça de l'experiència</i>	p21
2 <i>Desenvolupament del projecte</i>	p30
3 <i>Avaluació</i>	p32
<u>IV ESTUDI CRÍTIC</u>	
1 <i>Interpretació dels resultats</i>	p37
2 <i>Balanç i propostes de remediació</i>	p39
. CONCLUSIÓ	p42
. BIBLIOGRAFIA	p43
. ANNEXOS.	

INTRODUCCIÓ

*Davant d'un grup desinteressat, la seqüència la més ben preparada fracassa.
La preocupació principal de l'ensenyant és doncs de motivar els seus alumnes.*

Però la manca de motivació és provocada per d'altres factors com l'heterogeneïtat o la cohesió del grup. Aquests factors constitueixen problemes en si mateix, i són en interdependència.

Un grup poc solidari no s'interessa al que fa.

Uns alumnes de nivells diferents tenen dificultats a seguir el mateix ensenyament : una part d'entre ells s'avorreix perquè troba que el que li és proposat és massa fàcil, mentre l'altra part no aconsegueix entendre i dimiteix.

És sobre aquests tres elements, motivació, heterogeneïtat, i cohesió del grup, que l'ensenyant ha de reflexionar.

L'ensenyament d'una llengua no es resumeix a l'aprenentatge de l'estructura, aquest tipus d'ensenyament es revelarà inútil si l'aprenent no es situa en el seu aprenentatge, i si no en veu la utilitat : condicions essencials a la motivació.

Resulta doncs fonamental posar la motivació com objectiu central de l'aprenentatge. La gestió de l'heterogeneïtat té una incidència sobre la motivació, com la motivació té una incidència sobre la cohesió del grup.

Per provocar aquesta motivació, cal intentar proposar a l'alumnat, activitats noves i diverses. La premsa com eina pedagògica pot reprendre aquest tipus d'activitats, i permetre a l'aprenent de trobar-hi interès.

*« Apprendre à mieux s'informer, apprendre à mieux informer, en un mot jouer au journaliste est une activité à laquelle les enfants se donnent de tout cœur. »**

A més de les diverses activitats que aconsegueixen mantenir l'interès de l'alumne, la premsa ha de permetre la familiarització de les tècniques informàtiques :

La publicació assistida per ordinador (PAO) permet d'obtenir un treball polit que valoritza la producció escrita de l'alumne.

A més la informàtica correspon al món dels adolescents perquè representa la modernitat i correspon al seu mode de comunicació.

La premsa ha d'oferir una quantitat d'activitats diverses favorables a la motivació, i a la vegada permet situar l'alumne en un entorn familiar, perquè tant a casa com a l'escola, la premsa és llegida i utilitzada àmpliament com suport pedagògic en nombroses assignatures.

L'elaboració d'un diari escolar permet el treball de grup dels alumnes. El treball de grup ha de gestionar l'heterogeneïtat, els alumnes avancen al seu ritme i en funció del seu menester quan escriuen els articles. Han d'esdevenir els actors del seu aprenentatge.

La voluntat de crear un diari ha de desar el grup al voltant d'un projecte comú.

A través la constitució dels articles l'alumne ha d'adquirir les competències lingüístiques requerides al col·legi.

L'alumne troba ell mateix el que fa obstacle a la comunicació, i la solució al seu problema de llengua.

Totalment autònom en el que vol aprendre, l'alumne memoritzarà més fàcilment les formes correctes, perquè les trobarà sense ajuda.

Les competències escrites s'haurien d'adquirir amb les successives correccions dels articles, i les competències orals es desenvoluparan amb lectures d'articles i debats en les reunions de redacció.

Un treball sobre la premsa ha de formar l'alumne en la metodologia. Per aconseguir fer un article clar i precís, l'alumne ha de passar per una sèrie de treballs previs : recerca, col.lecta d'informacions, selecció d'aquestes. Ha de posar en plaça tota una habilitat que li serà útil pel seu article, però també per qualsevol altre tipus de treball de recerca o de redacció.

El treball de confecció d'un diari ha de transformar el paper de l'ensenyant. Esdevé un col.laborador, és aquí per guiar els alumnes en el seu aprenentatge, i no representa únicament aquest que transmet el saber. Les relacions entre els alumnes i l'ensenyant han de canviar i doncs el clima de classe també.

Tothom s'acorda per reconèixer al treball de premsa que és una eina eficaç per motivar els alumnes, per fer avançar els alumnes amb ritmes diferents i per crear un ambient favorable a l'estudi. És doncs en aquesta via que he volgut treballar amb un grup d'alumnes diferents i poc engrescat per aprendre el català.

I PROBLEMÀTICA

1 Presentació

El grup classe

El grup classe és format de 12 alumnes que formen les classes de 3^a 1 i 3^a 2 de català del col.legi de les Alberes d'Argelers de la Marenda, any escolar 2001-2002.

Grup heterogeni de 7 noies i 5 nois :

a) al nivell lingüístic :

Dos alumnes provenen d'una família de catalanoparlants. L'un el parla bastant bé, i l'altre diu que a casa parlen català, però no el vol parlar a classe (o no el pot parlar), fa moltes faltes a l'escrit, i hi barreja molts castellanismes.

Set alumnes fan català des de la 6^a, és a dir 6^a i 5ª una hora de català setmanal en opció, i des de la 4^a, tres hores de català a la setmana. Entre ells el nivell és molt diferent, degut sobretot a un nivell intel.lectual i lingüístic diferent, i també a la seva motivació.

Dos alumnes fan català només des de fa un any, recuperen a poc a poc el nivell del altres perquè són motivats : l'un vol seguir un ensenyament bilingüe a Ceret, i l'altra ve del nord de França, però ja és sensibilitzada a la cultura catalana (fa part d'un grup sardanista).

Una altra alumna ve de Tolosa, és el segon any que és a Argelers, no gaire motivada pel català i per l'escola en general. Sembla més un desig dels pares que faci català que no pas la seva voluntat. Alumna que es topa amb dificultats escolars que es repercuteixen en català.

A l'escrit aquesta heterogeneïtat es retroba, amb alguns alumnes que malgrat tot manipula el codi escrit més fàcilment que el codi oral.

A l'oral, són els alumnes de bon nivell que contesten generalment (excepte el Kevin l'un dels alumnes catalanoparlants que refusa participar espontàniament), els dos alumnes motivats participen sovint perquè volen progressar. Els altres esperen el final de l'hora.

b) al nivell intel.lectual i escolar

Quatre alumnes fan part dels millors alumnes de la classe, i no són els més motivats pel català, intenten reeixir tot el que fan, i en tenen les capacitats. Entre ells un alumne no utilitza les seves possibilitats, més aviat científic, es topa amb un problema afectiu amb el català.

Dos alumnes tenen dificultats, l'una segurament per manca de mitjans, aquesta vol ser aprenent perruquera, i una altra perquè ha desenganxat de l'escola fa tres anys i que no pot recuperar fins i tot si el volia, redobla ja la seva tercera, tindrà problema d'orientació al final d'any, però no sembla adonar-se del que l'espera.

Dos altres alumnes tenen dificultats en francès, i doncs en les llengües. Problema en l'estructura mateixa de la llengua, difícil a corregir, i que es repercuteix sobre totes les matèries literàries ; amb el poc efectiu i la voluntat dels alumnes, ells són motivats, poden progressar malgrat tot.

Dues alumnes queden al fons de la classe, i no semblen gens motivades pel català, l'una bilingüe alemany-francès i bona en anglès, no participa en català. No és una qüestió de potencial, perquè entén ràpidament les explicacions i consignes, aconseguix inferir i recolzar-se sobre el que coneix a l'hora d'entendre un text nou. És únicament una qüestió de motivació.

L'altra alumna no té les possibilitats de la seva companya, treballa just per no ser presa en defecte. Fa confusions en les consignes, barreja molts castellanismes, i no dona cap treball. Algunes vegades participa molt a la classe i d'altres dorm. És pot dir que és una alumna mitjana que s'ha de motivar.

Dels dos alumnes que han començat el català després dels altres, l'una és bona alumna, aplicada i seriosa, recupera ràpidament el seu « retard » gràcies a les seves competències intel·lectuals : comprensió ràpida a l'oral, anàlisi de l'escrit lògica i ordenada, es recolza sobre el seu coneixement del francès. L'altre més mitjà, necessita més explicacions i aplicacions dels punts nous, malgrat tot vol reeixir, i compensa amb una motivació multiplicada.

a) la cohesió del grup

Grup poc solidari. Les dues alumnes que provenen d'una altra 3^a, van sempre juntes, però no tenen cap dificultat a entrar en relació amb l'altre grup.

Hi ha un problema amb un alumne, Kevin, que fa part dels dos alumnes amb bon nivell de català. Al principi feia de líder, i es burlava dels qui volien parlar, protestava que tot el que es feia a classe era massa fàcil, participar a la classe feia « fayot » davant dels altres. Les seves intervencions frenaven els altres alumnes, i a vegades el desenrotllament del curs. Es barallava el paper de líder amb un altre alumne, Sebastià, entraven sovint en conflicte, i de tant en tant es tiraven objectes a sobre, això durant la classe.

Una altra alumna, Beatriu, no tenia cap indulgència pels altres, en el cas d'un oblit de quadern o de notes dolentes en un control. Ella mateixa seriosa en el seu treball, no suportava que els altres puguin tenir una bona nota sense haver donat un mínim de treball. Dos altres alumnes no paraven d'interpel·lar-se i barallar-se en veu alta durant el curs. El clima de classe era a vegades elèctric.

2 Definició del problema

Durant el primer mes, vaig intentar fer una avaluació dels alumnes per preveure una programació adaptada.

Sobre les tres hores d'ensenyament, una hora era prevista per fer exercicis de revisió, una altra per veure punts nous, i l'hora del dissabte (viscuda per ells com un castig perquè massa matinal), esdevenia una hora de « llibertat » on es podia fer coses extraescolars, una mica en funció de la seva demanda (escoltar un grup de rock català, organitzar debats, explotar un tema i fer-ne una exposició...)

Però no sabia on els volia portar, quan es feia revisions, els que feien català des d'alguns anys s'avorrien, quan es feia punts nous, els principiants no seguien,...

Aprofitaven aquest desequilibri per pertorbar la classe xerrant o barellant-se.

L'únic dia on més o menys el grup funcionava, era el dissabte.

Era difícil construir en aquestes condicions, una programació coherent que faci progressar tots els alumnes i que els pugui interessar.

Com fer de l'aprenentatge del català, una manera d'aprendre engrescadora i on tots els alumnes puguin participar cadascú amb les seves possibilitats ? Com crear un clima de classe serè i doncs favorable a tot aprenentatge ?

II HIPÒTESIS D'EXPLICACIÓ

Després d'algunes setmanes d'observació del grup de 3^a, em va semblar que el problema era lligat al comportament « típic » de nombrosos adolescents.

També era constituït de tres elements en interdependència :

La motivació, l'heterogeneïtat, i la cohesió del grup.

Per intentar trobar una estratègia, i un esbós de solució, vaig reflexionar sobre cadascú d'aquests tres elements, i sobre la correlació que existeix entre ells. Aquesta reflexió aplicada en aquest grup, facilitaria potser la posada en plaça d'un aprenentatge més adaptat.

1 l'adolescent

a) el malestar

*Canvis corporals que indueixen una molèstia motriu. L'adolescent és maldestre, mal en el seu cos, no sap com posicionar-se, s'immobilitza o al contrari té gestos explosius, inapropiats. La tensió corporal prové de l'irrupció de la pubertat i s'expressa per nerviositat o ansietat, amb una discontinuïtat dins l'expressió de les emocions. L'adolescent pot exitar-se de manera sobtosa, i la tensió baixa, i esdevé amorf.**

Per la presa de paraula, el procediment és el mateix, o bé l'adolescent calla quan es troba en la fase descendent, o bé al contrari no controla el que diu i molt sovint sembla agressiu o mal educat.

S'ha de tenir compte d'aquesta quasi impossibilitat a quedar quiet, sobretot quan es considera que se'ls demana de quedar asseguts set hores cada dia. La seva manera d'expressar-se és també tributària d'aquest malestar, tiren les frases per descarregar-se'n, i no obligatòriament, com ho diuen alguns, per provocar-nos.

b) tristor i avorriment

Tots els adolescents passen per aquestes emocions. L'avorriment és un sentiment particular que envia a la vegada a un desinterès per qualsevol ocupació o relació, i a una espera insuportable d'un esdeveniment no determinat.

L'adolescent s'avorreix sovint, sol o en grup, això el porta al desvagament, a la passivitat, a la inhibició i al desinvestiment. L'única cosa que voldria fer és impossible o prohibida, doncs no fa res per guardar un lligam amb aquest desig.

La tristor és un sentiment molt a prop de l'avorriment, però amb una nota de desesperança, enforteix aquest mecanisme de desinvestiment : no serveix de res, ningú pot ajudar ningú ! Aquests sentiments són inestables, poden aparèixer i desaparèixer sense cap transició, aquests sobressalts de l'humor testimonien de la lluita interna de l'adolescent i de les seves recerques de solució.

Tots aquests sentiments són freqüents però han de ser compresos per no passar a costat de comportaments més greus, com la real depressió, conductes suïcidàries, forta inhibició, toxicomània, delinqüència,...

Són doncs sentiments que hem d'esperar veure manifestar-se en el nostre curs quan es té una classe d'adolescents.

Així la passivitat o al contrari l'agressivitat d'alguns alumnes no té res a veure amb el català o la nostra persona, sinó més aviat amb massa emocions noves que l'adolescent no pot controlar.

En la classe de 3ª observada, em vaig trobar davant aquestes manifestacions, sense gaire saber el que havia de fer : Emanuela va passar quasi una hora plorant, i al final de l'hora, reia. Letícia és molt sovint morosa. Beatriu agafa crisis de riure incontrolables. Alumnes que s'insulten o que es barallen...Tot no és provocació, i ho cal saber desxifrar.

2 Qüestió de motivació

a) diversos factors tenen una incidència sobre la motivació

El factor psicològic és molt important i té una influència cabdal sobre els elements que determinen la motivació, que ells mateixos són en interrelació.

No es pot fer res si un alumne no té un mínim de motivació !

Davant del desinterès dels alumnes, l'ensenyant es posa en causa, avalua els seus suports i la seva pràctica pedagògica.

Però si suports i pràctica han de ser seriosament adaptats, la desmotivació depen també d'altres vectors :

A vegades , és una mena d'estat d'esperit, un partit pres per alguns alumnes que refusen sistemàticament tot el que el professor proposa. És difícil per un professor que comença de no pensar que és un atac dirigit contra ell. De fet, es tracta el més sovint d'un refús (a pena amagat) del sistema, i d'origen diversa.

*Cal saber dissociar la persona que ensenya, de l'ensenyant, i prendre recul per solucionar aquest tipus de reacció.**

La desmotivació pot provenir del descoratjament de l'alumne, provocat per una multitud de fracassos, que a un moment donat el fa dimitir perquè no se sent capaç de recuperar el seu retard.

L'alumne pot ser desinteressat perquè no enten on el volem conduir, no enten la utilitat del que fa. Menys l'alumne té consciència de la utilitat del que fa, i més el desordre regna, i més la desmotivació s'instal·la.

En la 3^a de català, la meua manca d'assegurança al nivell dels objectius que volia aconseguir amb ells, ha provocat potser una manca d'interès.

Una alumna com la Paulina no veu la necessitat d'estudiar el català, vol anar en aprenentatge de perruqueria i li sembla inútil tot el que fa a classe. La Letícia sembla ser l'adolescent típica, es deixa anar en una indolència i indiferència perilloses pel seu futur escolar.

b) les representacions de l'aprenent

La motivació resulta directament de la representació que l'alumne es fa del català (o de tot altre ensenyament que li és proposat), i del seu univers.

*L'ensenyant pot transformar aquesta representació, o bé tenir-ne compte com punt de partida d'una reflexió pedagògica (d'on l'interès de conèixer-la).**

Però l'ensenyament del català, no es pot comparar amb l'ensenyament de qualsevol llengua ; la representació, o més aviat la valoració que els aprenents en tenen es basada sobre una contradicció :

S'ensenya el català com una llengua estrangera, mentre que és la llengua del país, és una llengua ja sentida, més o menys interioritzada.

A més els alumnes que van decidir d'estudiar el català, són sensibles, malgrat ells, a la representació que la societat es fa del català : llengua dels avis, pagesa, poc usada, envellida, inútil,...

Aquests alumnes viuen la seva voluntat d'aprendre el català en oposició amb la imatge que la societat i la institució escolar reflecteixen del català (hores penjades, pocs mitjans,...).

Actualment el dinamisme de Barcelona corregeix una mica la visió que hom es fa del català, perquè esdevé una eina útil en l'aspecte socio-professional, però Barcelona queda (malgrat els pocs quilòmetres) una ciutat « estrangera » per molts, on es parla un català diferent al d'aquí, i que no és reconegut.

El problema de motivació d'un alumne com el Kevin pot provenir d'aquesta contradicció desestructurant. El català és la llengua de l'àvia (vinguda a la retirada), i dels pares. No és reconegut a fora, i doncs acaba per ser no parlat a casa. Kevin es presenta als companys com catalanoparlant, perquè vol reivindicar la seva origen, però no sap escriure el català, i hi barreja molts castellanismes. Les seves dificultats el descoratgen: davant dels altres no vol confessar-les, i diu que el que fa en català és massa fàcil, i doncs que no l'interessa.

Un altre aspecte de desmotivació prové segurament del fet que abans d'aquest any escolar, els cursos de català eren administrats per professors d'anglès o de francès o d'història, que feien català com podien, esperant l'atribució d'un lloc de treball. El català era vist com un moment recreatiu (això molt bé), però sense massa rigor ni exigències. Els alumnes eren acostumats a no treballar gaire, i tenir bones notes sense esforçar-se. Quan s'ha volgut fer coses més « serioses » no ho van entendre.

c) estratègies de l'ensenyant

L'ensenyant disposa afortunadament d'un gran nombre d'estratègies per motivar el seu alumnat.

Un alumne que fracassa a l'escrit pot ser sol·licitat a l'oral, i al contrari, un altre alumne pot tenir dificultats de comprensió oral, i recolzar-se sobre l'escrit que reconeix com veí del codi que manipula en francès. Aquestes estratègies poden remotivar un alumne descoratjat pels seus fracassos.

La part cultural de la llengua, lluny de les traves posades per la gramàtica o el lèxic, té també un paper important en la motivació.

L'ensenyant ha de jugar amb l'interès de l'aprenent : proposar una activitat lúdica, fa acceptar el conjunt d'una sessió o d'una seqüència.

d) l'autonomia de l'aprenent

Són més motivats alumnes autònoms ?

Els alumnes en la major part dels casos, són infantilitzats, s'estableix un joc de « provocació-sancció », o de desinterès(feina no feta per ex.)-sancció », del qual és difícil sortir, i que no representa res de bo al nivell de la qualitat del treball.

Un alumne actiu i responsable, esdevé autònom i motivat pel seu aprenentatge. Però l'ensenyant ha de tenir sempre consciència que la classe és un grup que representa una microsocietat, és el grup que ha de ser actiu, actor de la seva comunicació, és el grup que ha de ser responsable.

*A classe aquesta responsabilitat pot passar per la notació per exemple que es jutgin ells mateixos, o que s'autoavaluen, o que decideixin del que volen aprendre quan es pot fer. Ha de ser possible fer alumnes actius en el seu procés d'aprenentatge, i utilitzar el grup per afavorir la responsabilitat de cadascú.**

Un alumne autònom canvia la seva relació amb el saber, i això té una incidència fonamental sobre la seva motivació. Ha de participar a la construcció del sentit de les activitats de classe : coherència de les sessions i dels objectius.

Aquesta participació pot animar el gust per l'estudi.

El grup hauria de poder avançar cadascú al seu ritme, amb una pedagogia diferenciada, l'alumne asserenat podria fer un punt amb el seu professor, en una relació individual, així reconegut i valoritzat, estaria constantment encoratjat.

Els problemes d'atenció de la classe de 3^a , semblen també provenir d'aquesta manca de maduresa, els alumnes no saben per què són a classe, es tiren bolígrafs o gomes per passar el temps, i esperen el timbre alliberador.

Sembla que el problema sigui pres al revés, es fa un ensenyament estereotipat a tots els alumnes, sense tenir compte de les seves esperes. La construcció de l'aprenentatge hauria de fer-se al voltant dels menesters (o ganes) dels alumnes (com es fa pels estatges de formació dels adults). Si aquesta reflexió sembla una utopia, sempre ens en podem apropar : es pot intentar conèixer millor el nostre « públic » i els seus gustos i representacions de la llengua, intentar donar-li la possibilitat de reflexionar sobre les seves esperes i de triar una mica el que volen aprendre i com el volen aprendre.

Sembla la condició essencial per motivar l'alumnat.

En la classe que ens interessa, un canvi d'actitud radical es va produir quan van fer una exposició sobre el que havia passat a Nova York, cadascú cercava informacions, creava textos, triava fotos,... els desplaçaments a l'aula es feien de manera natural i la comunicació entre els alumnes era més serena, perquè l'objectiu era clar i que la iniciativa d'aquesta exposició provenia dels alumnes.

3 l'heterogeneïtat

És una realitat, no es pot formar conjuntament de manera eficaç, alumnes de nivells massa diferents.

*La democratització de l'ensenyament a tots els adolescents, va fer créixer l'heterogeneïtat dels aprenents, i obliga a tenir compte de les diverses representacions del saber, a diversificar els itineraris pedagògics en totes les disciplines. **

En català és sovint que es fa classe a alumnes quasi bilingües, i d'altres que són principiants. És difícilíssim a portar, i molt sovint es té tendència a adreçar-se, o bé l'alumne que segueix, o bé a l'alumne amb problemes, i els altres s'avorreixen. També retrobem dins les classes alumnes amb dificultats de lectura, o dislèxics, o estrangers,...

Per intentar trobar una solució en aquesta heterogeneïtat, en català sobretot on l'efectiu és més lleuger, es pot adaptar els exercicis i fer treballar els alumnes per grups ; però quan s'ha de transmetre un contingut a tots i a la vegada, el problema d'heterogeneïtat fa que el missatge pot no passar.

*Sota aquest pretext de democràcia arribem a un sistema contra productiu.**

Els millors s'avorreixen, els més febles no entenen res. Els que són confrontats al fracàs en permanència aprenen la peresa : és l'aprenentatge de la resignació.

Cal acceptar que els alumnes progressin a ritmes diferents.

La voluntat del col·legi de fer viure junts alumnes d'ambits diferents, no vol pas dir que els aprenentatges proposats hagin de ser iguals per tots.

Reconèixer les diferències, organitzar grups de treball, no vol pas dir renunciar a una cultura comuna.

• Michèle Pédanx « Les activités d'apprentissage en classe de langue » 1998

* M.D Pierrelée « Pourquoi vos enfants s'ennuient en classe » 1999

4 cohesió del grup

a) poc costum de treballar junts

Des de la 6ª els alumnes no tenen costum de treballar conjuntament.

L'ensenyament frontal ha mantingut l'alumne darrera la seva taula, i l'únic que li demanem és escoltar i callar.

L'alumne treballa sol, per ell, i perd progressivament el costum de l'escola primària on treballava en tallers o en grups.

b) el rol de l'afectivitat

Malgrat l'escassa literatura tractant de l'afectivitat en el curs de llengua, el rol d'aquesta és d'una importància cabdal : les relacions entre pares són determinants en qualsevol aprenentatge.

En curs de llengua sobretot on la plaça de l'oral i de la comunicació és important, les activitats d'aprenentatge posen en obra interaccions entre aprenents.

*L'aprenentatge d'una llengua modifica , del punt de vista fonètic i prosòdic, el comportament psicomotor de l'aprenent i a vegades aquest el percep com una pèrdua d'identitat. **

L'aprenent es retroba en situació de desequilibri. La por de l'altre, o la por d'equivocar-se influeix sobre la seva participació oral o bé sobre el malestar que pot ressentir en el curs de llengua.

També la personalitat prèvia de l'aprenent ocupa una plaça important, si és locaç o al contrari inhibat.

El rol de l'ensenyant és doncs de saber crear un clima seré, estimulants pel grup però tenint compte de la personalitat de cadascú (favorable als intercanvis al si de la classe). Ha de lligar l'univers de la llengua que ensenya amb l'univers de l'aprenent, fer de la cultura una cosa atractiva.

Ha de donar coherència al seu treball amb suports rics, bonics, i insòlits, per estimular la fantasia i el plaer.

En una classe de col·legi, desgraciadament l'adolescent amb tot el seu conflicte intern, es burla molt sovint dels seus companys, això per parèixer més segur del que és en realitat. Sobretot en les classes de 3^a, on els alumnes són més sensibles a la seva imatge, aquesta actitud frena la participació dels alumnes pocs segurs d'ells, expressar-se en una llengua que no dominen accentua el malestar.

En la 3ª observada, alguns alumnes es burlaven de les errades dels companys de classe, aquestes intervencions tallaven els que volien parlar, i creava un clima hostil a la classe.

c) la competència entre els alumnes

L'avaluació del treball de l'alumne és sotmesa obligatòriament en el nostre sistema, a l'obtenció de notes.

L'alumne no treballa per millorar el seu nivell sinó per obtenir bones notes que encantaran pares i institució.

De fet, s'ha posat els alumnes en situació de competència, l'un vol guanyar l'altre. És la creació d'un sentiment de gelosia, d'individualisme, i de rivalitat. És doncs difícil després de demanar que el grup sigui solidari i que treballi per un objectiu comú.

En la 3^a de català, alguns alumnes « pesquen » punts per tenir una nota millor que la del seu company. Són en competència, i sense indulgència quan un company oblida el seu quadern o que té una mala nota a un control, i que el professor el vol recuperar. L'ensenyant ha d'argumentar sempre.

A més d'aquesta competència, dos alumnes Kevin i Sebastià són en conflicte per imposar-se com manaire als ulls dels altres, la relació entre ells és molt agressiva.

Una certa imaduresa del grup fa que es tiren papers o gomes durant el curs.

Sovint la comunicació a l'aula és restringida, es parlen per insultar-se o burlar-se dels altres ; al contrari dos alumnes parlen en veu baixa entre ells sense tenir compte de la classe.

II REALITZACIÓ PEDAGÒGICA

1 Per què fer un diari escolar ?

A – Pedagogia del projecte

a) l'alumne al centre de l'aprenentatge

Elaborar un projecte pedagògic, és demanar a l'alumne que constitueixi ell mateix el seu aprenentatge. Tria ell mateix el que vol aprendre, com el vol aprendre, esdevé un col.laborador, participa en el seu procés d'aprenentatge i recupera així la seva plaça en la vida de la classe.

*La seva implicació és un factor de reeixida del projecte, però també un element fonamental en la construcció de la seva personalitat.**

En la lluita contra el fracàs escolar, s'ha pogut comprovar que la posada en plaça de projectes, podia requadrar i remotivar els alumnes concernits pels projectes.

La manca d'objectiu posiciona l'alumne en un aprenentatge massa vague, no sap on va i per què estudia, es descoratja i es resigna.

La pedagogia de projecte proposa a cadascú un objectiu a curt termini, accessible en el temps, i sobretot accessible a les capacitats de tots. Cada alumne ha de sentir-se implicat i capaç d'aconseguir el repte que ell mateix s'ha fixat.

b) un alumnat remotivat

El fet d'elaborar en comú el projecte, de sentir-se important (o essencial) en la seva realització, de sentir-se capaç d'arribar al seu termini, suscita l'interès dels alumnes.

El programa és tractat, però sota una forma innovadora, quasi amagada, i demanant creativitat. El refús de treballar emporta la seva adhesió puix que pot treballar sense trahir la seva postura de refús, del moment que fa una cosa diferent que no sembla un treball escolar.

c) la importància del grup en l'elaboració d'un projecte

Si el projecte ha de ser coherent, i a l'abast de les capacitats de cada ú, cada alumne ha de ser l'element vertebrador del projecte.

Així la manca de participació d'un alumne posaria el projecte en perill. El grup s'uneix doncs al voltant d'un projecte comú, una mena de contracte moral lliga els membres de la classe per aconseguir la realització d'un objectiu fixat pel grup mateix. Tothom té un paper, crea una nova dinàmica de cohesió del grup.

B – El projecte de crear un diari escolar

a) l'atemptat de Nova York

El projecte de fer un diari s'ha dibuixat tot sol al voltant de l'actualitat. En efecte la necessitat pels adolescents de parlar del que havia passat als Estats-Units ens va portar a treballar sobre la premsa, i més particularment sobre un número especial de l'Avui. Es tractava al principi, de fer-ne una exposició. Durant algunes sessions del dissabte, els alumnes es van informar sobre el subjecte, van triar fotografies, i van crear textos per acompanyar-les.

Després van voler organitzar debats sobre temes de societat. Durant aquestes classes l'interès dels alumnes era evident, es desplaçaven dins la classe amb naturalitat i s'intercanviaven idees i documents. Calia aprofitar aquest interès, però calia trobar una manera organitzada per fer-ho. L'idea del diari va venir així.

Tots els alumnes van ser d'acord per participar-hi i el canvi de clima en la classe es va fer sentir immediatament.

b) formar a la informació

El fet de fer un diari, no és una experiència original (Freinet 1922), els ensenyants utilitzant la premsa com suports pedagògics són nombrosos.

Però, i sobretot per una classe de 3^a, és potser l'única manera de formar a la informació : és a dir tenir una visió crítica de cara a la informació.

La societat és complexa, i la nostra feina és fer dels alumnes ciutadans.

La premsa com suport pedagògic és una eina molt rica : permet d'aportar un coneixament sobre la premsa en general, els alumnes estudien les característiques de l'escriptura periodístiques, i és un objecte de producció, escriure el seu diari des de la concepció fins a la realització.

c) l'alumne al centre del procès

*Les experiències de creació de diaris escolars mostren que són aventures enriquidores per l'alumnat, remobilitzadores i permetent de gestionar l'heterogeneïtat, fent de l'alumne el centre del procés d'aprenentatge.**

El diari permet, més que un altre mitjà, de deixar progressar l'alumne al seu ritme i en funció dels seus menesters.

Els adolescents tenen ganes d'argumentar sobre qualsevol tema, a vegades tenen la impressió que no són escoltats, volen expressar les seves preocupacions i necessiten comunicar per afirmar i comparar la seva argumentació i els seus sentiments. Un diari permet una expressió lliure, i els adolescents hi retroben un espai on poden debatre de qualsevol tema.

Única exigència : que sigui en un català (normatiu o rossellonès) correctament escrit.

d) creació d'un document autèntic : menester real de comunicar

L'elaboració d'un diari posa els alumnes davant un treball concret a efectuar i davant dificultats lingüístiques a l'hora de voler explicar un esdeveniment.

La necessitat d'escriure fa que cerquen ells mateixos estratègies per superar les seves dificultats d'expressió : diccionaris, recolzament sobre el codi i estructura francesos que apliquen al català, articles de diari tractant del tema que els interessa...

Provoca una actitud de cara al saber : la recerca es fa perquè hi ha un real menester dels alumnes d'expressar-se, l'alumne pren consciència de les seves mancances en català i cerca ell mateix la solució al seu problema de llengua.

e) l'autonomia de l'aprenent

L'alumne tria un subjecte, la manera de tractar-lo, va a cercar informacions, ordena aquestes informacions, redacta un primer esborrany,... Totes aquestes activitats posen l'alumne en situació d'autonomia. És l'alumne que sap el que li manca i com fer per trobar-ho. L'alumne és responsable del seu article des de la concepció fins a la parució del diari.

b) el treball d'equip

Si l'alumne és responsable individualment del seu article, la reunió de tots els articles és la condició sine qua non perquè paregui el diari. Els alumnes han de treballar per un mateix objectiu : l'un és responsable de la redacció, l'altre de les fotocòpies, l'un és el « tècnic » informàtic...cada alumne té un paper fonamental per la parució del diari. Això fa que si un alumne pren retard, els altres l'han d'ajudar per no perjudicar el projecte.

Va ser el cas per la Melània que ajudava el Damien, la Beatriu que ajudava el Victorià, i cosa més estranya el Sebastià que es va posar a ajudar el Kevin.

La cohesió del grup es crea al voltant d'aquest objectiu comú.

2 Objectius del projecte i mètode

De cara a la 3ª observada, sembla doncs interessant organitzar el projecte de creació d'un diari. Aquesta classe és heterogènia tant a nivell intel.lectual, escolar, com lingüístic, poc motivada, sense solidaritat entre ells, el diari permetria buscar uns objectius que haurien de solucionar una problemàtica constatada al principi del curs.

No es tracta de corregir les faltes de l'aprenent o les seves mancances, de manera sistemàtica, sinó provocar un menester de comunicació, i intentar donar-los els mitjans d'expressar el seu pensament de manera més coherent i més clara.

Han de prendre consciència que les seves errades frenen la comunicació, i així n'acceptaran la correcció.

A – Objectius

a) objectius lingüístics

Són els alumnes que a mesura de la concepció dels articles toparan amb dificultats de llengua que esdevindran doncs, temes a tractar en el curs de català durant la setmana. Les errades són sovint les mateixes, i el seu tractament a l'aula aprofita a tothom.

A través la creació del diari, els aprenents adquireixen les competències requerides en el programa de llengua del col.legi :

Comprensió i expressió orals . debat sobre les rúbriques, tria dels articles, i organització del diari

. lectura dels diferents articles en veu alta per comprovar que són comprensibles i preveure una correcció eventual

Comprensió escrita . lectura d'informacions i selecció

Expressió escrita . confecció dels articles

Aquest procediment obliga els alumnes a escriure de manera intel.ligible.

b) objectius comunicacionals

La realització del diari ha de portar els alumnes a treballar conjuntament, necessiten doncs comunicar en permanència, ja que el professor ha d'intervenir el menys possible.

L'objectiu primer d'un diari és comunicar informacions a un públic, els alumnes surten de l'esfera de la classe per parlar als altres de les seves preocupacions.

No és una doble enunciació, malgrat tot un missatge ha de passar dedicat a un destinatari, és la base de la comunicació.

c) objectius socials

Fer de l'alumne un element responsable i autònom en la realització del projecte, i algú de motivat.

Crear un grup al voltant d'un objectiu comú i així evacuar les tensions entre els alumnes. Fer que l'alumne sigui orgullós del seu treball (distribució del diari en tot el col·legi).

d) objectius metodològics

A través aquest treball, els alumnes han de prendre consciència del que és un article, conèixer diferents articles, n'entendre la part informativa, determinar la part factual de la part del comentari, conèixer les regles d'escriptura de la premsa, identificar els diferents registres de la llengua de la premsa.

Han de familiaritzar-se amb la terminologia i les característiques del periodisme.

Saber utilitzar procediments estilístics en la redacció de títols i escriure de manera organitzada contestant a les preguntes : qui ? què ? quan ? on ? com ? per què ? En una llengua precisa, concisa, i informativa.

Familiaritzar-se amb la informàtica.

Aprendre el treball en grup.

Adquirir autonomia i organització en el seu treball.

Trobar estratègies i compensacions davant la seva manca lingüística.

Col·lectar informacions i sobretot saber classificar-les i seleccionar-les.

Saber utilitzar el seu coneixaments del francès per progressar en català.

Saber recolzar-se amb el diccionari i altres articles en català.

B – Mètode

a) el treball sobre la premsa

El dissabte és el dia consagrat a la premsa, però també durant la setmana, on la premsa dóna possibilitats de recerca.

Treball sobre l'estructura i la comprensió dels articles següents :

- . L'Avui 12-09-01 « un acte de guerra »
- . Lletre Jove nº 80 2001 « cine fòrum amb Matrix »
- . El Punt 23-11-01 « Euròfils i euròfobs »

Treball sobre la compaginació amb els diaris següents :

- . Zoom collège diari escolar col·legi de les Alberes març-juny 2001
- . Crònica Jove diari escolar col·legi Joan Amade Cerat Juny 2001
- . El Punt (diferents números)

Treball més teòric

- . Saber llegir una pàgina de diari
- . Les tècniques periodístiques (composició, fotografia, muntatge, impressió...)
- . Seguir una graella d'escriptura
- . Tractar la informació (pla periodístic)

b) la concertació entre els alumnes i l'ensenyant

Com ho he dit més amunt, el projecte de fer un diari va venir de manera quasi natural, però perquè un tal projecte tingui sortida havia de ser decidit també pels alumnes, d'on la necessitat d'una concertació real abans de començar.

Ens calia assegurar de la voluntat de tots de fer un diari, calia definir el projecte i organitzar-lo, calia trobar un títol atractiu, una compaginació, una personalitat, preveure el nombre de pàgines i les rúbriques, un calendari, i repartir el rol de cadascú. Així tothom es sentia concernit i implicat en el projecte. L'alumne es sentia responsable i lliure de triar el subjecte que volia tractar.

c) passar per la traducció

El problema es posava amb l'ús del francès en classe de català i sobre les seves eventuais interferències.

D'ençà del mètode tradicional, on l'aprenentatge de la llengua passava per exercicis de traducció (de textos literaris), i on l'ensenyant traduïa totes les seves explicacions, la traducció va ser posada de costat.

Es va promoure un ensenyament basat sobre les funcions de comunicació, és a dir que es tenia compte dels menesters de llenguatge de l'aprenent i de les seves competències comunicatives : tot es feia en immersió lingüística.

Però actualment, assistim a una rehabilitació de la traducció. Els estudis sociolingüístics demostren de la quasi obligació de passar per la llengua 1 (llengua materna), sobretot en el principi de l'aprenentatge d'una llengua nova, exepete per nens molt joves.

Abans temíem les interferències, avui sabem que la comparació entre les dues llengües és útil a l'aprenentatge d'una llengua nova. La llengua materna és el filtre obligat de **tots** els aprenentatges. L'aprenent descobreix analogies i diferències en el sistema comunicatiu de les dues llengües.

Les recerques sociolingüístiques van més lluny i donen a la llengua materna un rol decisiu en el procés de construcció de la llengua nova. El recurs a la llengua primera constitueix fins i tot una condició d'aprenentatge.

La llengua materna permet l'operació de recategoritzacions, diferenciacions, i correspondències entre dos sistemes de llenguatge : l'un dominant i l'altre en curs de desenvolupament.

A més la llengua materna és el manteniment d'una identitat lingüística i cultural, i per alguns la seva presència constitueix traces que tenen un valor identitari. La utilització de la llengua materna pot doncs, en alguns casos, eliminar algunes reticències de cara a l'aprenentatge.

En el projecte de diari escolar, els articles seran per alguns redactats en francès i traduïts en català amb l'ajuda de diccionaris : traducció i sinònims. Per d'altres redactats en un català més o menys dominant i corregit amb l'ajuda de la graella d'autocorrecció i el diccionari. La traducció permet en aquest cas a cada alumne, de nivell diferent, de produir textos en català, i sobretot de progressar en funció dels seus menesters d'expressió i cadascú al seu ritme.

També s'utilitzarà articles de diari del mateix tema per enriquir o reorganitzar el seu article.

d) treballar sobre documents autèntics

Comparar el seu article amb articles del mateix tema per enriquir-lo (vocabulari, sintaxi), i crear el seu article, són activitats on l'alumne treballa sobre documents autèntics. El seu article serà inserit en un diari destinat a un públic real.

Sabem que una situació artificial d'aprenentatge desmotiva els aprenents que no entenen la seva utilitat. Al contrari, un treball sobre documents autèntics fa que l'alumne es retroba en una realitat on es pot situar i per la qual troba una certa lògica, l'aprenentatge pren un sentit

e) L'autoaprenentatge

L'alumne haurà de triar el subjecte del seu article, recercar informacions concernint aquest tema, seleccionar-les, ordonar-les, redactar el seu article, i editar aquest a l'ordinador (PAO : Publisher, creació de butlletí)

De la concepció a la realització, l'alumne serà responsable.

Haurà d'informar-se amb el diccionari, o el llibre de conjugació o amb el company, o Internet,... l'ensenyant serà el més discret que possible, així l'alumne progressarà « sol » i en funció dels seus menesters.

f) L'ajuda entre pars

Els alumnes podran treballar sol o en grup per la constitució de l'article, però es retrobaran dins l'obligació de posar la seva producció en comú per l'elaboració del diari. Reunions de redacció seran organitzades de manera a controlar l'evolució dels articles.

Un alumne en retard posaria en perill la parució del diari, els altres l'hauran d'ajudar per compensar aquest retard i no penalitzar el treball del grup sencer.

g) L'autocorrecció

Si al principi del projecte, vaig corregir els esborranys rectificand jo mateixa, mots i fins a frases senceres incorrects, rapidament em vaig adonar que la feina la feia jo sola.

Els alumnes van ser d'acord que no podia fer tota aquesta feina, sinó el diari haguès estat el meu. D'una altra banda, ells no podien corregir les faltes sense ajuda. Vaig proposar una graella d'autocorrecció, és a dir una fitxa on les faltes serien repertoriades : usatge, acord, sintaxi, conjugació, accent. Dins el marge de l'article posaria només la categoria de la falta i subratllaria el mot sense posar la correcció (veure annexos). Estàvem d'acord sobre el suplement de feina per ells : reprendre l'article 4 o 5 vegades si calia, i per jo corregir el mateix nombre de vegades si calia. Els obligaria a analitzar la falta abans de corregir-la, és a dir entendre-la i memoritzar així més facilment la seva correcció.

h) L'avaluació

Avaluació predictiva

Aquesta avaluació es farà amb diverses fitxes concernint la participació dels alumnes, el nivell lingüístic, el comportament, i amb una fitxa d'observacions generals per cada alumne.

Avaluació formativa

L'avaluació formativa es farà amb una fitxa d'autoavaluació, on els alumnes controlaran si han respectat les consignes i les regles periodístiques, i si per ells fer un diari és un bon mitjà d'aprenentatge de les llengües.

Avaluació sumativa

Aquesta avaluació es farà a cada correcció dels articles per l'ensenyant. No donarà lloc a cap control « institucionalitzat » i doncs a cap nota perquè el projecte de fer un diari es feia el dissabte al matí, dia on per engrescar els alumnes es feia coses extraescolars. No es podia recolzar sobre un control clàssic sense perill de veure alguns alumnes rebutjar el projecte. L'article corregit a mesura de la seva elaboració, i també l'article acabat a punt de ser imprimit, constituïran una avaluació sumativa prou fiable.

Les mateixes fitxes que per l'avaluació predictiva, omplides al final del projecte (o al cap d'un temps suficient), ens podran indicar si el projecte ha estat positiu o no.

III REALITZACIÓ PEDAGÒGICA

1 Posada en plaça de l'experiència

a) avaluació inicial

L'avaluació inicial estableix un « estat dels llocs » que permet a l'ensenyant de dirigir la seva intervenció.

Però què s'ha d'avaluar ?

La competència comunicativa gràcies a activitats de grup i el coneixament lingüístic amb proves. En una estructura escolar, com avaluar els objectius com la coherència del grup, l'autonomia, la motivació ?

Com ho diu Louis Porcher : « On évalue toujours un destinataire en fonction de l'intention de destination alors qu'il a acquis chemin faisant d'autres savoirs et savoir-faire...en fait on procède à une évaluation minimale. »*

S'hauria doncs també d'avaluar la disciplina en la presa de paraula, saber escoltar els altres, l'interès de l'aprenent...

És impossible preveure una avaluació tradicional perquè no prendria en consideració totes les adquisicions de competències socials o metodològics.

És doncs també una avaluació d'aquests elements, que habitualment s'avaluen poc, que he volgut fer amb unes graelles d'observació :

. l'una concerneix la participació dels alumnes, a l'oral, a l'escrit, la seva actitud de cara al treball demanat, la presa de paraula...

. l'altra tracta del grup classe, és a dir la cohesió del grup, la seva autonomia, la concentració del alumnes davant el treball, el seu interès, els respecte pels altres i les activitats paràsites.

A més d'aquests elements, una tercera graella intentarà avaluar el nivell lingüístic dels alumnes, de manera a poder localitzar els alumnes amb més dificultats que necessitaran més ajuda. Aquesta graella es basarà sobre les quatre competències requerides en el programa de llengua del col.legi.

Comprensió oral

Expressió oral

Comprensió escrita

Expressió escrita

He completat aquesta avaluació inicial amb una altra graella d'observacions generals que permetrà dibuixar un perfil més precís de cada alumne.

A SOVINI
B A VEGADES
C POC

PARTICIPACIÓ

ORAL

ESCRIT

	<i>Participació en classe</i>	<i>Treball fet a classe : motivats</i>	<i>Treball fet a casa: barroer</i>	<i>Treball fet a casa : curats</i>	<i>Treball a casa : No fet</i>
<i>Emanuela</i>	A	B	C	A	B
<i>Melània</i>	A	A	C	A	C
<i>Kevin</i>	C	C	B	B	A
<i>Yannick</i>	A	A	B	B	C
<i>Beatriu</i>	A	A	C	A	C
<i>Sebastià.L.</i>	C	B	A	B	B
<i>Audrey</i>	A	A	C	A	C
<i>Paulina</i>	C	A	C	A	C
<i>Victorià</i>	C	B	A	C	C
<i>Letícia</i>	C	C	C	A	A
<i>Carla</i>	B	B	A	C	B
<i>Sebastià.V.</i>	B	A	B	B	C

En general, podem constatar una participació oral irregular, són els mateixos alumnes que contesten. Es parla aquí de participació espontània, ja que per la sol·licitada tothom intenta contestar. Ni la meitat del grup participa de manera regular.

Al nivell del treball escrit, normalment és fet, només dos alumnes posen una real mala voluntat, el Kevin i la Letícia. El Kevin particularment molt lent, perd temps amb els companys, i quasi refusa de fer com els altres. Pel que concerneix l'aplicació del treball fet, no són els millors alumnes que s'apliquen el més, així la Letícia no fa sempre el treball, però quan el fa, és molt aplicat ; Victorià sempre fa la feina, però és sovint molt bruta i a vegades il·legible.

Molts alumnes no fan la feina a casa, segurament perquè en català no n'havien tingut mai, aquí remarquem encara la Letícia i el Kevin, però d'altres tornen el treball irregularment, Sebastià.L., Emanuela, i Carla.

A *SOVINT*
B *A VEGADES*
C *POC*

EL GRUP CLASSE

Comportament

	<i>Concentrat</i>	<i>Interessat per l'assignatura</i>	<i>Autonomia</i>	<i>Respecte dels altres</i>	<i>Respecte de les consignes</i>	<i>Activitats paràsites</i>	<i>Oblit de material</i>
<i>Emanuela</i>	C	A	A	B	A	A	B
<i>Melània</i>	A	A	A	A	A	C	C
<i>Kevin</i>	C	C	C	C	C	B	A
<i>Yannick</i>	A	A	B	A	A	B	C
<i>Beatriu</i>	B	C	A	C	B	A	C
<i>Sebastià.L.</i>	C	B	B	C	C	B	B
<i>Audrey</i>	A	A	A	A	A	C	C
<i>Paulina</i>	B	B	A	B	A	A	B
<i>Victorià</i>	A	B	C	A	A	C	C
<i>Letícia</i>	C	C	B	B	B	A	A
<i>Carla</i>	C	C	C	B	C	A	B
<i>Sebastià.V.</i>	A	A	C	B	A	C	C

Pel que concerneix la concentració, constatem que la meitat del grup té dificultats a concentrar-se sobre la seva feina, les hores de català cauen sempre de 11 a 12, això provoca segurament aquesta nerviositat. Són sempre els mateixos alumnes que es desconcentren més fàcilment, potser per manca de motivació. Emanuela, Kevin, Sebastià.L., Letícia, Carla.

Els alumnes autònoms són al nombre de cinc, però depen de la feina demanada, i no correspon als resultats dels alumnes a l'hora del control. Victorià, bon alumne, necessita sempre algú a costat que el conforti en el seu treball. Paulina, alumna « mitjana », és autònoma i intenta superar les seves dificultats tota sola.

Entre els dotze alumnes, tres no respecten els seus companys, el Kevin, la Beatriu, el Sebastià.L., d'altres a vegades es permeten reflexions, actituds negatives pel clima de classe.

Sempre el Kevin i el Sebastià.L. no respecten les consignes i fan el que volen, es barallen el paper de líder, és a qui manarà i en català més encara perquè l'efectiu del grup és més lleuger.

La meitat del grup fa activitat paràsites, això va lligat amb la manca de concentració i la manca de motivació, hi retrobem l'Emanuela, el Kevin, el Sebastià.L., la Letícia i la Carla.

L'oblit de material és característic de la manca de motivació, pertorba el funcionament de la classe i és una actitud freqüent pels mateixos alumnes, el Kevin i la Letícia.

- A** BON NIVELL
B NIVELL MITJÀ
C NIVELL FEBLE

NIVELL LINGÜÍSTIC

	<i>Comprensió oral</i>	<i>Expressió oral</i>	<i>Comprensió escrita</i>	<i>Expressió escrita</i>
<i>Emanuela</i>	A	B	A	B
<i>Melània</i>	A	B	A	B
<i>Kevin</i>	A	B	A	B
<i>Yannick</i>	A	B	A	B
<i>Beatriu</i>	A	A	A	A
<i>Sebastià.L.</i>	A	A	A	C
<i>Audrey</i>	A	B	A	B
<i>Paulina</i>	A	C	B	C
<i>Victorià</i>	A	C	B	B
<i>Letícia</i>	C	C	A	A
<i>Carla</i>	A	B	B	B
<i>Sebastià.V.</i>	B	C	B	C

El nivell lingüístic no és sempre lligat amb l'interès de l'alumne pel català. Així la Beatriu confessa que el català no li agrada, i aconsegueix bons resultats. Bona alumna, és « condemnada » a reeixir. Sebastià.L. té un bon nivell de comprensió i d'expressió orals però li costa expressar-se per escrit, perquè a casa el català és només una llengua oral. Pel Kevin, és una mica la mateixa cosa. Constatem que en general la comprensió oral és bona, l'expressió no ho és tan, és normal perquè s'enten sempre més coses que les que podem expressar. Tres alumnes s'expressen amb una certa facilitat, els altres poden millorar amb més motivació.

A l'escrit, la comprensió és bona també, és interessant constatar que fins i tot l'escrit ajuda alumnes com la Letícia que se sent més còmoda a l'escrit, en expressió també.

En general són alumnes mitjans a l'escrit, però que tenen un bon nivell de comprensió oral i escrita, una expressió oral mitjana, i una expressió escrita mitjana també, però no tan bona com a l'oral. Com la comprensió és bona, amb una mica de treball i de ganes l'expressió hauria de progressar.

Observacions generals

<i>Emanuela</i>	<i>Alumna que no dóna sempre el treball que caldria ; és molt preocupada per la seva adolescència (la seva imatge, els nois,...). Fa el treball per no ser presa en falta. Malgrat tot alguns dies participa i és molt agradable, és molt irregular.</i>
<i>Melània</i>	<i>Molt interessa pel català, participa a classe i fa sempre el seu treball seriosament. Algunes mancances en francès que es repercuteixen en català. Alumna molt respectuosa dels altres i solidària.</i>
<i>Kevin</i>	<i>Alumne que té dificultats a trobar el seu lloc. Es baralla amb els altres nois per manar. No té el nivell de català que havia anunciat al principi d'any, això fa que troba pretextos per no participar, per por d'equivocar-se davant dels altres. Es burla dels que fan errades. Tira papers o gomes sobre els companys. És més aviat immadur que provocador, sovint en conflicte amb la classe, és molt sovint tot sol.</i>
<i>Yannick</i>	<i>Alumne que va començar el català més tard, però que recupera el seu « retard » amb voluntat, perquè vol integrar la secció bilingüe de Ceret. Participa molt a la classe, és sempre de bona humor, bona relació amb els altres.</i>
<i>Beatriu</i>	<i>Alumna amb perfil científic. Treballa seriosament i participa en classe. No es pot dir que sigui realment interessada pel català, sinó que és una bona alumna i que fa el treball demanat. Sense cap indulgència pels altres, excepte per l'Audrey, la seva amiga.</i>
<i>Sebastià.L.</i>	<i>Amb un bon nivell de català oral rossellonès, (és parlat a casa), però mancances a l'escrit. El Sebastià és un bon alumne però que considera el català com una cosa poc seriosa, descuida el seu quadern, o torna exercicis barroers. És l'element líder de la classe, contràriament al Kevin, té una bona relació amb els altres, és més madur, i sap usar d'humor.</i>
<i>Audrey</i>	<i>Alumna amb un any menys de català que els altres, ve del nord de França, però és molt interessada pel català. Molt voluntària, participa a l'aula malgrat la seva tímidesa. Molt somrient i agradable amb els altres.</i>
<i>Paulina</i>	<i>Alumna que es deixa distreure fàcilment. Voldria participar a vegades però té dificultats escolars que es resenten en català. Té un projecte d'aprenentatge de perruqueria que fa que frena els seus esforços. Xerra molt amb la seva companya Letícia, però malgrat tot, fa la feina demanada. Sovint en conflicte amb el Kevin.</i>
<i>Victorià</i>	<i>Diu que no li agrada el català perquè no és bo : « j'suis nul ! », de fet, no és gens segur d'ell. És un alumne seriós que pot fer un bon treball quan té més confiança. Problema d'ordre i de netedat en el treball (a vegades a pena llegible). És el millor alumne de la classe.</i>
<i>Letícia</i>	<i>Alumna que no treballa, desmotivada en totes les assignatures. Sembla totalment preocupada per problemes externs de l'escola : company, sortides,... Poca possibilitat a l'oral, però una capacitat sorprenent a entendre i expressar-se a l'escrit. Ve de Tolosa doncs amb poca familiaritat amb el català. Molts oblits de feina i de material.</i>
<i>Carla</i>	<i>. Alumna bilingüe germano-francesa. En català sembla no ser present, passa l'estona xerrant amb l'Emanuela, però fa la feina de casa (més o menys bé), no participa prou. El treball no és prou regular per progressar, i a més manca sovint.</i>
<i>Sebastià.V.</i>	<i>Molt tímid, poc segur d'ell, doncs participa poc a la classe. Sembla tenir problemes de comprensió de les consignes. No es manifesta gaire i s'ha d'anar amb compte de no descuidar la seva presència</i>

b) les primeres sessions

Era necessari per poder crear un diari consagrar algunes sessions a l'estudi de la premsa en general, els seus objectius i les seves regles.

Sequència 1

1) Conèixer la premsa

Estudiar la morfologia d'una primera plana : títol, tribuna, sota tribuna, peu de pàgina,...

Estudiar diverses plantilles de primera plana : Avui, El Punt, per veure com són anunciades les informacions i quin títol dóna el periodista (procediments estilístics).

2 Definició del projecte i organització

Objectius

Contestar als diferents criteris d'identitat del diari

Recercar i utilitzar competències

Triar una identitat (graella pàgina següent) i repartir els papers de cadascú (organigrama)

Pluja d'idees dels diferents temes a tractar (a classificar dins rúbriques diferents)

Lleures : música, cinema, pesca, caça, esports, moda, jocs, cuina, automòbils, lectura, animals,...

Temes de societat : droga, sexualitat, internet, oficis, MST,...

Actualitat : del col·legi, de la regió, del món.

Tribuna lliure : qualsevol subjecte de reflexió

Sequència 2

1) Definir una organització

Objectius

Aprendre a utilitzar els seus coneixaments de la premsa per elaborar una organització

Decidir d'una progressió o d'un calendari de fabricació.

Triar una identitat

Questions	Respostes
1) <i>Quina és l'originalitat del projecte ?</i>	<i>Tractar subjectes locals o generals que tinguin interès pels joves de 14 a 15 anys.</i>
2) <i>Quin serà el lectorat ?</i>	<i>Joves adolescents</i>
3) <i>Quina serà la zona de distribució ?</i>	<i>El col·legi, els pares d'alumnes.</i>
4) <i>Si no és gratuït, quin serà el preu ?</i>	<i>5/10 f. com a màxim (1,5 euros)</i>
5) <i>Quants exemplars podem fer cada any, i quina serà la seva periodicitat ?</i>	<i>1 per trimestre</i>
6) <i>Quin serà el tiratge ?</i>	<i>1000</i>
7) <i>Quines seran les rúbriques ?</i>	<i>Lleures, animals, oficis, salut, actualitat,...</i>
8) <i>Quin serà el títol ?</i>	<i>« El petit Diari »</i>
9) <i>Quina serà la seva compaginació ?</i>	<i>10 planes de A4</i>
10) <i>Quin serà el seu estatut ?</i>	<i>Publicació interna</i>

Les respostes van ser donades pels alumnes al principi del projecte, per algunes sembla que no tinguin gaire la dimensió de la realitat, per exemple un exemplar per trimestre, amb una hora setmanal és difícil o fer mil tiratges. Però això significa que tenen ganes de fer un projecte important i que tothom en par

Organigrama de la classe

Grups	Temes
<i>Paulina i Letícia</i>	<i>La droga, Pascal Obispo, el cinema</i>
<i>Audrey i Beatriu</i>	<i>MC Solaar, La cuina catalana</i>
<i>Melània i Damien</i>	<i>Final Fantasy, El joc, La pel·lícula</i>
<i>Victorià (ajudat a vegades per la Beatriu)</i>	<i>L'esquí</i>
<i>Yannick i Sebastià .V.</i>	<i>Tomb Raider</i>
<i>Sebastià.L. i Kevin</i>	<i>L'aeroespacial La vida de Rosa</i>
<i>Emanuela i Carla</i>	<i>La bellesa Les MST La cuina</i>
<i>Responsable informàtic</i>	<i>Sebastià.L.</i>
<i>Reunió dels articles</i>	<i>Audrey, Beatriu i Melània</i>
<i>Muntatge i difusió</i>	<i>Tots</i>

Programa de fabricació

Actors	Etapes de fabricació	Resultat	Dates
Redactors i secretaris	Reunió de principi (cercar idees de subjectes)	Lleures, salut, oficis, esports, actualitat,...	6-10
id	Recercar la paginació, el títol, i l'organització	Títol : « El Petit Diari »	13-10
id	Col·lecta d'informacions	Fotografies, biografies, articles parlant del mateix tema,...	Tot al llarg de la redacció
id	Tractament de l'informació		
id	Reunió de final : correcció dels textos	Graella d'autocorrecció	Tot al llarg de la redacció
id	Presentació dels articles		
id	Reunió de redacció : discussió sobre la posada en forma (una mica ja esbossada)		
id	Muntatge de les pàgines Verificació del muntatge		
Respon- sable fotocòpies	Impressió		
Respon- sable distribució	Distribució		
TOTS	Reunió de redacció : crítica		

Algunes dates i precisions no poden ser donades al moment on redacto aquest dossier, ja que el projecte no és acabat i que la parució del diari es situarà probablement cap a l'abril.

Seqüència 3

Definir tècniques

Objectius

Decidir d'alguns esbossos fisonòmics

Conèixer i utilitzar algunes tècniques de fabricació d'un diari.

Esbossos fisonòmics

Repartició rúbriques

articles

columnes (nombre)

amplada

paginació

Eines i procediment

La composició : ordinador, tractament de text

*La fotografia : aparell de cartró
ordinador + « scanner »*

*El muntatge : textos + fotos + maquetes
plantilla paper transparent*

Impressió : fotocopiadora

Afaïçonament : paper A3 i plegament

Sequència 4

Seguir una graella d'escriptura

Objectius

Aprendre a escriure millor el seu diari

Aprendre a informar-se i comunicar millor

Utilitzar una graella d'escriptura

Distingir el tema de l'angle d'un subjecte

Aprendre a col·lectar informacions

Sequència 5

Tractar la informació

Objectius

Aprendre a seleccionar la informació

Aprendre a constituir un pla periodístic

c) el treball dels alumnes

El alumnes van col·lectar informacions (a casa, al CDI, a Internet,...) sobre el tema que havien triat. A la classe van reunir els documents que tenien, en van fer la selecció i van començar un esborrany.

Al cap d'un temps aquest treball es va fer a la sala informàtica, seria més motivant i com tots els alumnes no progressen al mateix ritme, permetria a alguns de treballar a l'ordinador mentre els altres treballarien sobre l'esborrany. De fet, al cap de poc temps, tots van fer l'esborrany directament a l'ordinador, perquè podien rectificar més fàcilment. Per la correcció també facilitava la tasca, era més fàcil desxifrar l'escriptura.

De dissabte en dissabte la feina s'anava fent.

2 Desenvolupament del projecte

a) la integració d'alguns alumnes « no catalanistes »

Després d'algunes setmanes, alguns alumnes van demanar a un company de classe que no feia català, si volia ajudar a il·lustrar els articles. Efectivament era un bon dibuixant. El primer contacte era pres.

Però vaig cometre una errada, quan parlant al CPE, li vaig proposar d'agafar cinc alumnes que no feien català i que es movien a l'estudi, i integrar-los en el projecte del diari (entre els quals l'alumne dibuixant).

Quan la classe ho va saber, va dir que no era normal, que no s'havia votat (com durant les reunions de redacció), que ells treballaven el català feia temps, que si els altres volien participar havien d'assistir a tots els cursos... Era evident que havia trahit una mica la seva confiança, reprenia el projecte al meu compte. Després de molta discussió, argumentació, i vot, es va decidir conjuntament que els acceptàvem, però que al cap d'un mes si no havia funcionat els exclouíem del projecte. De fet, s'en van anar tots sols, i només el Damien va quedar. És acceptat pel grup com si en feia part des del principi, s'accepta també les seves dificultats en català, i una alumna Melània s'ha posat amb ell per ajudar-lo a l'hora de traduir. Malgrat tot amb l'ajuda del diccionari aconseguí fer textos comprensibles, plens de faltes però amb un desig real d'escriure en català.

b) l'autocorrecció

L'autocorrecció es va decidir sobre la marxa, era impossible per l'ensenyant passar el temps fent traduccions, d'on l'obligació per l'alumne d'anar a buscar dins el diccionari, i era impossible per l'alumne de tornar a treballar el seu article sense una eina que facilités la seva correcció.

La graella d'autocorrecció va ser inspirada d'una graella feta en francès, i adaptada al català.

El menester d'escriure el diari, feia acceptar als alumnes la necessitat de corregir diverses vegades un mateix article. Com que aquest procediment funcionava bé, es va aplicar també als controls (i qualsevol producció escrita) de català fets durant la setmana. L'alumne tenia l'espai entre els dos cursos de català (no més) per corregir el seu control amb tots els mitjans dels quals podia disposar : diccionaris, llibre de conjugacions, els companys, els pares, un professor,... i la nota era definitiva només després de la segona correcció.

b) el tractament de l'errada

Els punts no adquirits que provocaven errades recurrents en els articles, van ser integrats en les seqüències de la setmana, i així van fer l'objecte d'un estudi (o reactivació) més específic.

c) l'autoavaluació

Es va fer després del primer article sota la forma d'una graella que recordava les regles periodístiques, i que demanava als alumnes què pensaven d'aprendre una llengua al mitjà d'un diari, i què calia millorar en el seu article. Aquesta avaluació es feia en grups de dos alumnes.

Fitxa d'autoavaluació

<i>Tema de l'article</i>		
<i>Has contestat a les preguntes :</i>		
<i>Qui ?</i>	<i>Sí</i>	<i>No</i>
<i>Què ?</i>	<i>Sí</i>	<i>No</i>
<i>Quan ?</i>	<i>Sí</i>	<i>No</i>
<i>On ?</i>	<i>Sí</i>	<i>No</i>
<i>Com ?</i>	<i>Sí</i>	<i>No</i>
<i>Per què ?</i>	<i>Sí</i>	<i>No</i>
<i>El teu article és adreçat a un públic ?</i>	<i>Sí</i>	<i>No</i>
<i>Quin públic ?</i>		
<i>Fes llegir el teu article a un membre d'un altre grup que el teu, com el troba ?</i>		
<i>Exacte</i>	<i>Sí</i>	<i>No</i>
<i>Precís</i>	<i>Sí</i>	<i>No</i>
<i>Clar</i>	<i>Sí</i>	<i>No</i>
<i>Concís</i>	<i>Sí</i>	<i>No</i>
<i>Objectiu</i>	<i>Sí</i>	<i>No</i>
<i>Què has de millorar en el teu article ?</i>		
<i>Què en penses d'aprendre una llengua fent un diari ?</i>		

3 L'avaluació

a) el cas particular del Damien

El Damien és de la mateixa classe és a dir de 3^a 2, va venir amb el grup dels cinc nois que després no van quedar. Ara el Damien fa realment part del projecte, és voluntari i no manca cap sessió.

Malgrat tot, és difícil d'avaluar quins aspectes de la seva personalitat i del seu treball escolar, aquest projecte ha pogut influir.

El fet de no tenir el Damien a la classe redueix les possibilitats d'observació que se'n podria fer. No he pogut fer una avaluació diagnòstica sobre el seu comportament de cara als companys, de cara al treball, ni de cara a l'escola en general.

Malgrat tot, el que podem constatar és que pel que concerneix la seva aptitud a integrar-se, no fa cap dubte que té una facilitat evident a adaptar-se.

La seva motivació el va fer acceptar dels altres, era la condició perquè quedès en el projecte. Al nivell de les seves capacitats escolars, sense conèixer el seu nivell general, sembla quasi segur que fa part dels bons alumnes. Té una facilitat de comprensió oral i escrita, es recolza sobre els seus coneixaments de francès (encara que no sigui sempre encertat) per elaborar textos en català, utilitza el diccionari abans de demanar ajuda, sap inferir el sentit d'un mot o d'una frase a partir del seu context. El Damien no és català, però té una disposició per entendre i expressar-se per escrit quan té les eines. Els seus articles necessiten molta correcció però són intel·ligibles.

Doncs si considerem que el Damien té un contacte diferent amb els seus companys de classe, més íntim perquè participa al projecte de diari, que ha sabut integrar-se en un grup ja constituït, que pot escriure en una llengua que li és estrangera amb la qual s'està familiaritzant. Es pot dir sense gaire possibilitat d'error, que el projecte ha estat positiu pel Damien. Segurament molt més que si els altres quatre nois havien quedat.

A SOVINI
B A VEGADES
C POC

PARTICIPACIÓ

ORAL

ESCRIT

		<i>Treball fet a classe motivats</i>	<i>Treball fet a casa barroer</i>	<i>Treball fet a casa curats</i>	<i>Treball a casa No fet</i>
<i>Emanuela</i>	A	A	C	A	C
<i>Melània</i>	A	A	C	A	C
<i>Kevin</i>	B	B	C	A	B
<i>Yannick</i>	A	A	C	A	C
<i>Beatriu</i>	A	A	C	A	C
<i>Sebastià.L.</i>	B	B	B	B	B
<i>Audrey</i>	A	A	C	A	C
<i>Paulina</i>	A	A	C	A	C
<i>Victorià</i>	B	A	B	B	C
<i>Letícia</i>	A	A	C	A	C
<i>Carla</i>	A	A	B	B	C
<i>Sebastià.V.</i>	A	A	B	B	C

Podem constatar pel que concerneix la participació oral, una millora evident, des del principi del projecte el clima de classe va ser més positiu, els alumnes participen amb menys vergonya i més assegurança. Destaquem la Paulina, la Letícia, la Carla i el Sebastià.V., hi ha uns esforços fets pel Sebastià.L., el Kevin, i el Victorià, però poden millorar encara, no és per atzar que siguin ells que participin el menys.

Al nivell de la motivació en el treball de classe, una millora és també a constatar per l'Emanuela, el Kevin, el Victorià, la Carla. Per la Letícia el canvi és flagrant.

En la cura del treball, tres alumnes han millorat, el Kevin, el Victorià i la Carla, el fet d'escriure a l'ordinador hi és segurament per alguna cosa.

Constatem malgrat tot uns treballs no gaire curats tornats pel Sebastià.L., però sembla que fa part de la seva personalitat.

Els treballs són fets de manera molt més regular, per l'Emanuela, el Kevin, la Letícia i la Carla.

A SOVINT
B A VEGADES
C POC

EL GRUP CLASSE

Comportament

	<i>Concentrat</i>	<i>Interessat per l'assignatura</i>	<i>Autonomia</i>	<i>Respecte dels altres</i>	<i>Respecte de les consignes</i>	<i>Activitats paràsites</i>	<i>Oblit de material</i>
<i>Emanuela</i>	B	A	A	A	A	B	C
<i>Melània</i>	A	A	A	A	A	C	C
<i>Kevin</i>	B	B	B	B	B	B	B
<i>Yannick</i>	A	A	B	A	A	C	C
<i>Beatriu</i>	A	A	A	A	A	B	C
<i>Sebastià.L.</i>	B	B	B	B	B	B	B
<i>Audrey</i>	A	A	A	A	A	C	C
<i>Paulina</i>	A	A	A	B	A	B	C
<i>Victorià</i>	A	A	B	A	A	C	C
<i>Letícia</i>	B	A	A	A	B	B	B
<i>Carla</i>	B	A	A	A	B	B	B
<i>Sebastià.V.</i>	A	A	B	A	A	C	C

En la concentració pel treball, la majoria dels alumnes ha progressat, set sobre els dotze ; els altres ja eren concentrats. L'interès per l'assignatura sembla també més evident, el Kevin, la Beatriu, la Paulina, el Victorià, la Letícia clarament i la Carla també.

Els alumnes semblen respectar-se més, el Damien ha estat acceptat fàcilment, hi ha encara algunes reflexions fetes per la Beatriu, el Kevin, i el Sebastià.L., però no són sistemàtiques com al principi.

Pel que concerneix el respecte de les consignes, constatem que com els alumnes són més concentrats i interessats de manera general, fan més atenció al que és demanat. Les activitats paràsites han disminuït sensiblement, encara no totalment per un alumne com el Kevin.

Els oblit de material no són tan freqüents per l'Emanuela, la Paulina, però persisteixen per la Letícia i el Kevin malgrat una certa millora.

En general el grup ha progressat, perquè és més motivat.

- A** BUN NIVELL
B NIVELL MITJÀ
C NIVELL FEBLE

NIVELL LINGUÍSTIC

Les quatre competències

ORAL

ESCRIT

	<i>Comprensió oral</i>	<i>Expressió oral</i>	<i>Comprensió escrita</i>	<i>Expressió escrita</i>
<i>Emanuela</i>	A	B	A	B
<i>Melània</i>	A	B	A	B
<i>Kevin</i>	A	B	A	A
<i>Yannick</i>	A	A	A	B
<i>Beatriu</i>	A	A	A	A
<i>Sebastià.L.</i>	A	A	A	B
<i>Audrey</i>	A	B	A	B
<i>Paulina</i>	A	B	A	B
<i>Victorià</i>	A	B	A	B
<i>Leticia</i>	B	C	A	A
<i>Carla</i>	A	B	A	B
<i>Sebastià.V.</i>	B	B	A	B

Pel que concerneix la comprensió oral ja prou bona, notarem la millora de la Leticia, més motivada fa l'esforç per entendre el que es diu, aquest esforç no es perllonga sempre en el curs de català « clàssic ».

Per l'expressió oral, el nivell és més o menys el mateix perquè en aquest projecte es treballa més l'escrit, malgrat tot com l'ambient de classe és més serè, alguns alumnes participen més i doncs progressen, és el cas de la Paulina, del Victorià, i sobretot del Sebastià.V. per qui notarem un canvi important en la seva personalitat. Per l'escrit, al nivell de la comprensió, tots els alumnes tenen un bon nivell, l'escriptura periodística és clara i ajuda a la comprensió. Aquí també s'ha de notar la millora del Sebastià.V. En l'expressió escrita, comptem tres alumnes amb un bon nivell, el Kevin ha progressat perquè s'interessa més. En el conjunt l'expressió escrita és mitjana, però corregint els articles, aconseguim textos de nivell correcte.

OBSEVACIONS GENERALS

Emanuela	<i>Alumna molt més participativa, encara massa confrontada amb problemes interns, però que intenten exterioritzar pel mitjà del diari.</i>
Melània	<i>Alumna interessada pel projecte, encara moltes dificultats de llengua però algunes errades freqüents van ser eliminades, i no perd coratge. Espontàniament es va posar amb el Damien, formen un grup motivat i agradable.</i>
Kevin	<i>Molt més simpàtic amb els altres i amb el professor. Es va posar amb el Sebastià.L. (per casualitat, perquè els grups eren formats i que no volien prendre la responsabilitat d'un article i sota la suggestió del professor) a partir d'aquest moment l'agressivitat de la classe va disminuir considerablement. El Kevin soluciona el seu problema amb el català fent un article sobre la seva besàvia i la retirada. Encara algunes actituds immadures però que no molesten la classe com al principi del curs.</i>
Yannick	<i>Sempre motivat, però manca de mètode i d'ordre. Malgrat tot, aconsegueix avançar però molt lentament (el grup amb el Sebastià.V. no és potser una bona idea).</i>
Beatriu	<i>Molt més solidària, s'ha posat amb el Victorià espontàniament. Participa amb més de gust.</i>
Sebastià.L.	<i>No aconseguia trobar un tema que li agradés fins que es va posar amb el Kevin. Encara massa desordonat i mancant de rigor (perd documents i li costa seleccionar les informacions).</i>
Audrey	<i>És amb el grup de la Beatriu. Progressa regularment i pren confiança en si mateixa, la participació oral a la classe és més activa.</i>
Paulina	<i>Totalment implicada en el projecte, el vol fer avançar i no suporta els contratemps (el retard del Sebastià.L., o la impressora que no funciona). Fa una bona feina amb la Letícia però xerra encara massa.</i>
Victorià	<i>Ajudat per la Beatriu, sembla interessat pel projecte. Li manca mètode i ordre per ser totalment autònom en aquest tipus de feina.</i>
Letícia	<i>Més motivada, és una alumna que ha canviat positivament. Em sembla que es sorpren ella mateixa de les seves possibilitats escrites. Encara esforços a fer pel treball de casa, els oblots de material, i les seves xerradisses amb la Paulina.</i>
Carla	<i>Sembla sempre distreta. És en el grup de l'Emanuela, totes dues són interessades pel diari, però manquen d'energia per tornar a corregir l'article. Volen anar massa de pressa, i no entenen que quan l'article és escrit, és quan només el treball comença.</i>
Sebastià.V.	<i>Ha millorat en la comprensió de les consignes. Participa més a l'oral, i sembla motivat pel projecte. Afirma més la seva personalitat. Encara massa confusions en l'estructura de les frases, a vegades no prou intel·ligibles.</i>

En general, el grup s'ha interessat al projecte. El fet d'elaborar una tasca comuna, ha fet evolucionar les relacions al si del grup. Alguns alumnes s'han responsabilitzat, i la classe ha esdevingut un grup real i solidari. Alguns alumnes han millorat el seu nivell lingüístic passant per la traducció i cercant la solució de les seves errades tots sols. Els més tímids participen més a l'oral i se senten més bé dins la classe.

Ben entès tots els alumnes no són al mateix nivell, ni tan sols al millor nivell, però han progressat cadascú al seu ritme i en funció de les seves capacitats. El diari era una manera per deixar expressar alumnes diferents tant al nivell lingüístic que al nivell de la seva personalitat. Cadascú sembla haver trobat el seu lloc i la manera de progressar amb més ganes.

IV ESTUDI CRÍTIC

1 Interpretació dels resultats

El diari no és encara imprimit, però tota la seva preparació i organització, com la redacció dels articles, han anat prou lluny per fer-se una opinió sobre els canvis que el projecte ha provocat sobre els alumnes i el seu treball, com sobre els elements a millorar.

Globalment el projecte ha estat profitós per tot el grup, a nivells diferents, i per objectius diversos.

a) la interdisciplinarietat

La interdisciplinarietat no feia part dels objectius previs. Semblava difícil arribant en un col·legi sense contacte amb ningú, treballar en un equip sobre un projecte. Amb tot i això vaig apuntar-me en un projecte sobre la guerra d'Espanya portat per un professor de francès, un d'història i un d'espanyol.

Sense saber al principi d'any com es tractaria a classe amb els alumnes. L'ocasió va ser donada pel Kevin, d'una banda aquest tema permetia solucionar el seu problema amb el català, tornant-li la reconeixença de la llengua dels seus avis, i d'altra banda permetia entrar en el projecte de la guerra d'Espanya fent un article pel nostre diari : constituïa un projecte en el projecte.

Un treball amb la classe de francès de 3^a va ser possible perquè havia fet pràctiques de francès en aquesta classe, i era la mateixa en part que la 3^a de català. Amb la seqüència sobre la poesia engatjada, que també s'havia tractat en català, els alumnes van fer poemes en francès i en català que s'han inserir en el diari.

Una manca d'experiència va limitar aquest intents d'interdisciplinarietat, però si el projecte del diari es torna a fer, serà possible anar més lluny en el canvi entre les assignatures i els altres professors, fent del diari una mena de portantveus de tot el que es passa en l'establiment, fent enquestes, reportatges i fotos de l'actualitat del col·legi. També la realització de la maqueta podria ser proposada al professor de tecnologia, com la inserció del diari a internet.

b) els objectius lingüístics

Eren els objectius primers, fer avançar els alumnes en l'aprenentatge del català.

De manera general els alumnes han progressat. La creació del diari va ser com una preparació a una competició esportiva, és a dir un entrenament regular que ha permès de veure punts nous i reactivar els seus coneixaments. L'entrenament a llegir textos, va afavorir l'expressió escrita i la lectura, fins i tot dels principiants.

La creació dels articles va permetre una millora dins l'expressió perquè es reprenia cada falta fins a tenir un text curat, sense adonar-se l'alumne memoritzava la forma correcta.

A l'oral, la comprensió ja era bona, expte per l'alumna Letícia, que ha de millorar encara, a fora de l'hora del diari fa una mena de rebuig a entendre el català perquè li demana més esforços que a l'escrit.

Per l'expressió oral, els alumnes prenen confiança en el seu català : aconseguen escriure, considerat com més difícil, podien doncs parlar.

Els punts que posaven problema eren inserits dins la seqüència tractada a classe durant la setmana. L'acord dels adjectius, els adverbis, l'accentuació, els temps del passat,...

Però per alguns alumnes, hi havia incapacitat a reutilitzar els punts tractats a fora de la sessió del diari. D'altres al contrari trobaven compensacions més fàcilment davant dificultats (canviant l'ordre de la frase o substituint un mot per un altre).

La traducció del francès al català, ha portat un alumne com el Damien a poder fer part del projecte i que constitueixi ell també el seu article.

També ha permès a la Leticia de poder expressar-se i que constati les seves possibilitats en català.

Els alumnes es recolzen sobre coneixaments que tenen en francès i retroben en les regles de català una certa lògica.

A classe hem hagut de ser més exigents perquè el francès no sigui la llengua de comunicació. Fent repetir sistemàticament en català (per dos o tres alumnes) la frase que s'acabava de dir o de fer.

c) els objectius comunicacionals i socials

La creació del diari ha provocat immediatament un canvi dins la classe. El sentiment de treballar per un objectiu comú ha desat el grup. Alguns alumnes s'han posat espontàniament a ajudar-ne d'altres. Les burlaries no eren tan freqüents i el clima de classe més seré.

La llibertat de l'alumne en el seu treball l'ha responsabilitzat i l'ha fet més autònom.

Ben entès tot no era perfecte. Algunes vegades el Kevin perdia temps o canviava de tema d'article, o es movia dins la classe molestant els altres. El Sebastià.L. també. Són bons alumnes però a qui s'ha d'aprendre a treballar sols.

d) els objectius metodològics

Aquest projecte ha familiaritzat els alumnes amb la premsa, les seves característiques, els seus objectius, i la seva escriptura.

Malgrat tot, alguns alumnes no apliquen sempre als seus articles el que han vist en teoria, com l'estructura de l'article on cal respondre a les qüestions qui, què, quan, com... en la introducció, l'Emanuela i la Carla també el Kevin i el Sebastià.

El treball del professor és de fer acceptar a l'alumne el canvi d'organització del seu article i les nombroses correccions. No ha estat sempre evident.

Els alumnes s'han posat en l'obligació de treballar en grup, per aconseguir un objectiu decidit per tots. Aquesta manera de treballar ha funcionat bastant bé, exepete pel Kevin i el Sebastià que no trobaven la seva plaça al principi. Fins i tot alguns alumnes canviaven de grup de tant en tant quan un company necessitava ajuda, o bé d'un article a l'altre. El Sebastià era el nostre conseller informàtic.

Els alumnes tenien cadascú un projecte d'article, sabien com calia fer per organitzar el seu treball i tenien les eines per fer-ho (diccionaris, internet, CDI,...), podien doncs treballar en autonomia. Cal constatar aquí que molts alumnes no tenen cap organització en el seu treball. Ens adonem que no saben prendre iniciatives i que si el seu treball no és dictat mot a mot es perden. El Victorià és el millor alumne de la classe, però és incapaç organitzar-se sol per planificar una feina.

Els menys autònoms eren Victorià, Kevin i Sebastià.L. els millors alumnes, mentre que els altres més confrontats a problemes havien après a reaccionar i actuar més rapidament.

e) L'heterogeneïtat

Fer un diari ha facilitat la gestió de l'heterogeneïtat. Cada alumne responsable del seu article, podia avançar al seu ritme i prendre el temps necessari per solucionar un problema de llengua. El professor podia prendre individualment els alumnes que el necessitaven, per poder fer-los progressar.

Els punts tractats a classe, que depenien de les faltes fetes en els articles, podien ser per alguns punts nous i pels altres revisions.

Cada alumne sabia què volia saber per poder escriure la seva frase. Les explicacions es feien en funció d'una demanda i doncs eren acceptades.

Amb nivells diferents, els alumnes podien avançar més o menys rapidament, tothom seguia sense avorrir-se.

Malgrat tot en la classe mateixa queda el problema a l'hora d'explicar un punt de llengua a una alumna com la Letícia que quasi refusa d'entendre, i alumnes com el Kevin i el Sebastià que tenen el català com llengua parlada a casa.

f) la motivació

Globalment el projecte del diari ha engrescat els alumnes. Fer treballar-los de manera diferent, autònoma, i quasi democràtica posa els alumnes en responsabilitat i guanya la seva adhesió.

La motivació constituïa una de les primeres preocupacions. Com calia fer per suscitar l'interès d'una classe de la qual la meitat era moguda i no escoltava, i l'altra massa quieta i distreta.

El projecte ha fet triar als alumnes el que volien aprendre i s'han interessat al que feien.

Aquesta motivació no és al màxim sempre, però l'objectiu constitueix una fita i els alumnes no s'allunyen gaire del que s'han fixat.

De fer treballar els alumnes per grups, ha permès dels observar de manera diferent i entendre aspectes individuals d'alguns alumnes. Al principi es cercava una solució global per un desinterès que pareixia el mateix per tots.

Però no són motivats per raons diferents. La Letícia perquè es topa a un fracàs escolar, el Kevin per problemes relacionals, el Victorià perquè es considera nul, la Carla i l'Emanuela perquè el seu cos pren tota la plaça, la Paulina perquè va en aprenentatge i no veu la utilitat del català... Conèixer totes aquestes raons va permetre entendre millor els alumnes i establir amb ells una relació més estreta favorable també al clima de classe.

El diari ha atret tots aquests alumnes que trobaven així un espai per comunicar.

Alguns alumnes no són tan actius que d'altres, la Carla aprofita bastant del treball de l'Emanuela, manca molt el dissabte, això fa que l'Emanuela se sent més responsable encara del seu article.

És ella que decideix dels canvis, de la compaginació i fins al tema de l'article següent. Potser no és una qüestió de motivació, més aviat de personalitat, l'Emanuela té un caràcter fort i manaire. Al contrari la Carla es deixa portar amb comoditat, és indolent, tot li va bé.

En quasi tots els grups un alumne és més actiu que l'altre. Potser que han format inconscientment els grups tenint compte de la personalitat de cadascú.

2 Balanç i propostes de remediació

Si de manera general el projecte ha estat positiu pels alumnes i també pel professor, podem constatar alguns punts a millorar.

a) un temps massa curt dedicat al projecte

Al principi del projecte, no vaig prendre la mesura de la feina que constituïa realment, i doncs del temps que caldria per elaborar el diari.

L'ideal hagués estat d'editar com a mínim dos números pels comparar i veure si els alumnes es familiaritzaven amb aquest mitjà de comunicació, si posaven en pràctica tot el que havien après al curs de la concepció del primer número, i si la motivació no disminuïa.

L'heterogeneïtat del grup ha provocat un cert retard, els falliments informàtics també, i l'amplitud del treball de preparació.

Una hora setmanal no és suficient perquè el projecte no sigui únicament constituït d'un exemplar.

Un diari ha de sortir de manera regular, i no és segur de poder fer un segon número abans del final d'any.

El diari escolar hauria de constituir la base de tota la programació de l'any, hauria de ser tot l'ensenyament. Tot el que es faria a classe es faria pel diari i en funció del diari. Això permetria tenir més temps i mantenir lògica i coherència en l'aprenentatge.

b) el comportament dels alumnes

El diari va provocar un canvi immediat pel que concerneix la motivació, la gestió de l'heterogeneïtat, la cohesió del grup. Però algunes vegades durant la setmana, alguns alumnes van retrobar una actitud desmotivada i poc solidària.

El lligam no era prou lògic entre la sessió del diari i les hores de curs setmanals. Els alumnes no reconeixien sempre la utilitat del que feien a classe, i doncs no l'aplicaven en els seus articles, i a vegades no eren tan motivats.

Fer del diari el support de tot l'aprenentatge hauria de solucionar aquesta manca de connexió.

c) l'autoavaluació

La fitxa d'autoavaluació presentada als alumnes no era prou clara. En efecte els alumnes no van entendre les consignes i no van entendre tampoc el perquè d'aquesta fitxa.

Serà també una eina a modificar per una propera experiència.

d) L'avaluació

El diari representava pels alumnes una activitat «extraescolar» difícil d'avaluar de manera clàssica sense el perill de descoratjar alguns alumnes.

Si aquest projecte sobre la premsa es renovella, i que constitueixi en si mateix tot l'aprenentatge, l'avaluació serà una qüestió inevitable.

Com avaluar alumnes que seguiran ritmes diferents i objectius lingüístics diferents ?

S'haurà potser de reflexionar sobre una graella d'avaluació individual (un gràfic) amb objectius i pautes d'ensenyament específics per cada alumne.

e) l'autonomia de l'alumne

Els mitjans per responsabilitzar l'alumne no van ser suficients.

A l'hora de fotocopiar els articles, era impossible donar aquesta responsabilitat a un alumne ; la fotocopiadora és a la sala dels professors on els alumnes no poden entrar.

La sala informàtica és molt sovint ocupada, i no s'ha pogut recuperar el retard per sessions suplementàries.

Per un futur projecte de diari s'haurà de tenir compte d'aquests elements i solucionar-los abans de començar, perquè l'alumne sigui realment responsable dels seus articles des de la redacció fins a la impressió final.

f) els temes tractats pels alumnes

Els alumnes, i això malgrat la llibertat que tenien de triar el subjecte que volien, van optar per subjectes bastant banals i que tornaven sempre : un cantant, una recepta de cuina, una pel·lícula la droga,...

Amb més de temps i possibilitats d'obrir-se sobre l'actualitat del país, es podria fer articles més interessants i més originals que els que van proposar els alumnes.

La impossibilitat de fer sortir els alumnes per fer enquestes va restringir les opcions d'articles, ja que les sortides sense acompanyament són refusades.

Tot un treball més aprofundit de recerca d'informacions s'haurà d'organitzar amb els alumnes si el projecte es renovella.

g) l'organització del projecte

Aquest projecte ha demanat que m'interessis a la legislació de les publicacions per saber si teníem dret de fer un diari sense autorització (a més de la del provisor).

Ha demanat també una previsió per reservar la sala informàtica, cal dir que no era fàcil a vegades.

S'haurà de reservar també dins la setmana per fer accelerar el projecte si es torna a fer.

Ha calgut preveure un pressupost : fotos, fotocòpies,.. que no passi el pressupost previst pel català.

El calendari establert al principi d'any no va ser respectat, tenint compte de tots els elements que alenteixen el projecte es podrà elaborar un calendari més realitzable.

Una hora setmanal és poc per elaborar un diari, sobretot quan alumnes no fan cap recerca a casa.

Molt retard també és degut a avaries freqüents de la impressora.

h) el rol del professor

L'ensenyant havia de ser un coordinador, un membre del projecte quasi com un altre.

Era un equip que constituïa el diari, i cada element havia de ser autònom.

Això era un principi difícilment aplicable en la realitat.

La manca d'autonomia d'alguns alumnes provocava la intervenció freqüent de l'ensenyant.

Això incitava d'altres alumnes més autònoms a demanar ajuda, encara que no hagin usat de tots els recursos que tenien a l'abast.

Calia fer un recordatori d'aquest principi bastant sovint.

També l'ensenyant havia d'anar en compte de sempre corregir els articles amb la fitxa de correcció. A vegades per accelerar el ritme d'un alumne massa lent, el professor corregia algunes frases de l'article (sobretot al principi del projecte), i a la vegada privilegiava un alumne en detriment d'altres, i falcejava l'avaluació que se'n podia fer.

Són problemes lligats a la manca de temps, si es feia el taller de diari durant les tres hores setmanals, la pèrdua de temps no seria tan important.

CONCLUSIÓ

El diari no podrà ser imprimit abans el mes d'abril o principi de maig, però la manera amb la qual els alumnes es van posar a preparar i avançar en aquest projecte testimonia del seu canvi d'actitud de cara a l'aprenentatge del català.

Em sembla que la premsa constitueix una eina rica i diversa, ha donat als alumnes un sentit en el seu aprenentatge. Han treballat sobre un document autèntic, i per un objectiu concret i accessible.

El català no era més una llengua envellida, sinó una llengua de comunicació real.

Els alumnes progressaven sense la sensació d'esforç, i cadascú en funció del seu ritme i capacitat.

La premsa és en aquest sentit una eina interessant, perquè permet la diversitat de les activitats, provoca l'interès dels alumnes, i facilita la gestió de l'heterogeneïtat.

D'altres vies haguessin pogut ser explotades com la participació a la setmana de la premsa (difícil a preparar sempre a causa de la manca de temps), o una visita a l'Independant o altre diari. Aquesta obertura cap a l'exterior hagués mobilitzat l'interès dels alumnes enriquint el projecte d'altres possibilitats.

La interdisciplinarietat no s'ha pogut explotar totalment tampoc, la concepció d'una maqueta en el curs de tecnologia, o la parució del diari a internet hagués participat a la valoració de les produccions dels alumnes.

He de dir que aquest projecte m'ha aportat molt també. M'ha permès un recul necessari a la reflexió sobre la meua pràctica pedagògica, ha provocat una observació útil dels alumnes i dels seus menesters.

Ha constituït un projecte engrescador que ha contribuït a millorar les relacions entre els alumnes, i a establir relacions diferents entre els aprenents i l'ensenyant.

Sembla doncs que un projecte concret, amb objectius clars, amb un support com la premsa, familiar però que demana creativitat, provoqui l'interès dels alumnes. Reconeixen la lògica de l'aprenentatge i n'accepten les regles.

La funció de la premsa és lliurar un missatge, o altrament dit : comunicar ; és també l'objectiu que es fixa un ensenyant de llengua. És doncs lògicament que la premsa constitueix una eina adaptada a l'ensenyament d'una llengua.

BIBLIOGRAFIA

- Enseigner à des adolescents Manuel de psychologie*
Caroline Golder i Daniel Gaonac'h Hachette éducation 2001
- Les activités d'apprentissage en classe de langue*
Michèle Pendanx Hachette FLE 1998
- Se former en didactique des langues*
Christian Puren
Paola Bertocchini Ellipses 1998
Edwidge Costanzo
- Pourvu qu'ils m'écoutent*
Mémoires professionnels d'enseignants-stagiaires
IUFM Créteil CRDP Créteil 1997
- Enseigner le français en collège et en lycée*
Mémoires professionnels d'enseignants-stagiaires
IUFM Créteil CRDP Créteil 1997
- La premsa a l'escola*
Eines de treball per a l'ensenyament del català
Generalitat de Catalunya Departament d'ensenyament 1986
- Pourquoi vos enfants s'ennuient-ils en classe ?*
Marie-Danielle Pierrelée Syros 1999
- Le Monde - lire le journal -*
F.P.Lobies 1979
- Estatge de català : La premsa com a eina d'ensenyament* 1990
- Fer premsa escrita en classe de català al col.legi*
Josep Bonet mémoire IUFM 1995-1996
- Séminaire de réflexion – enseignement FLE –*
Université de Perpignan 2000
- 50 activités pour apprivoiser son journal à l'école et au collège*
Alexandre Marciel CDDP Tarn et Garonne
CRDP Midi-Pyrénées 1996
- 50 activités pour créer un vrai journal de la maternelle au collège*
Michel Lafont CDDP Tarn
CRDP Midi-Pyrénées 1996
- La maîtrise de la langue au collège*
Collection Collège – Centre National de Documentation Pédagogique 1997

